

KARELIA-AMMATTIKORKEAKOULU
Rakennustekniikan koulutusohjelma

Niko Kontkanen

ASEMAKAAVAPROSESSIN KEHITTÄMISMAHDOLLISUUDET

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2015

OPINNÄYTETYÖ
Huhtikuu 2015
Rakennustekniikan koulutusohjelma

Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
013 260600

Tekijä(t)
Niko Kontkanen

Nimeke
Asemakaavaprosessin kehittämismahdollisuudet

Toimeksiantaja
Joensuun kaupunki, tekninen virasto, kaavoitus

Tiivistelmä

Tässä opinnäytetyössä käsitellään Joensuun kaupungin asemakaavaprosessia. Opinnäytetyössä perehdytään asemakaavalle asetettuihin lakeihin ja asetuksiin. Näiden pohjalta tehdyt ohjeet sekä Joensuun omat asemakaavan laatimismenetelmät käsitellään opinnäytetyössä.

Tarkoituksena oli tutkia Joensuun asemakaavoituksen toimintajärjestelmän ongelmakohdat ja selvittää, kuinka näitä olisi mahdollista parantaa. Tätä selvitettiin tutkimalla muiden kaupunkien asemakaavaprosessin ohjeita ja toimintajärjestelmiä. Lisäksi käsiteltiin vuonna 2013 hyväksytyt asemakaavat ja näiden perusteella asemakaavojen tekoon osallistuville henkilöille laadittiin kysymyksiä.

Joensuussa, kuten monessa muussakin kaupungissa, asemakaavaprosessi on melko pitkälle kehitetty prosessi, mutta se on kuitenkin monen henkilön yhdessä toteuttama prosessi. Tästä johtuen asemakaavaprosessissa on pieniä yhteensovittamisongelmia ja asemakaavojen laati-joista johtumattomia odotusaikoja.

Kieli

suomi

Sivuja 30

Liitteet 1

Asiasanat

asemakaavoitus, asemakaavoitusprosessi, kaavoitus, asemakaava,

THESIS
April 2015
Degree Programme of Construction Engineering
Karjalankatu 3
80200 JOENSUU
FINLAND
013 260600

Author (s)
Niko Kontkanen

Title
The Development Possibilities of the City Planning Process

Commissioned by
City of Joensuu

Abstract

This thesis concentrates on the city planning process of the city of Joensuu. The aim was to examine the laws and regulations set for city planning. Instructions based on these findings and the processing methods for city planning in the city of Joensuu are introduced in this thesis.

The purpose of this study was to investigate the methods the city of Joensuu uses in its city planning process and to find out the problems and the methods for possible improvements.

This was done by studying the city planning processes and methods used in other cities. In addition, city plans approved in 2013 were studied and based upon the findings the people involved in the making of the city plans were interviewed.

In Joensuu, like many other larger cities, the city planning process is a somewhat highly-developed process, but it is after all a process made by several different parties. Because of this, the city planning process has some minor coordination issues and waiting periods which are independent of the operators involved.

Language

Finnish

Pages 30

Appendices 1

Keywords

city planning, city planning process, city plan, allotting

Sisältö

1	Johdanto	5
2	Lähtökohdat ja tietoperusta.....	6
2.1	Kaavoituksen tarkoitus.....	6
2.2	Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet	6
2.3	Maakuntakaava	6
2.4	Yleiskaava	7
2.5	Asemakaava	7
2.6	Asemakaavan sisältövaatimukset.....	8
3	Ohjeet ja säädökset	9
3.1	Kaavoitusta ohjaava lainsäädäntö	9
3.1.1	Rakennusjärjestys	11
3.1.2	Viranomaiset.....	12
3.1.3	Vuorovaikutus	12
3.1.4	Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)	14
3.2	Ympäristöministeriö	14
4	Joensuun kaupungin kaavoitusprosessi	15
4.1	Toimintajärjestelmä.....	15
4.1.1	Esityövaihe	16
4.1.2	Vireilletulovaihe.....	17
4.1.3	Luonnosvaihe	17
4.1.4	Ehdotusvaihe	18
4.1.5	Lainvoimaisuusvaihe	19
5	Tutkimuksen tavoitteet.....	19
6	Tutkimusmenetelmät.....	20
7	Tutkimustulokset.....	21
8	Tulosten tarkastelu.....	25
9	Johtopäätökset	27
10	Lopuksi	27
	Lähteet.....	29

Liitteet

Liite 1 Lahden toimintaohje kaavoituksessa

1 Johdanto

Idea opinnäytetyöstä tuli opettajaltani Janne Väätäiseltä. Itse halusin tehdä opinnäytetyön aiheesta, josta ei ole aikaisemmin tehty tai ainakaan Theseus-tietokannasta vastaavia töitä ei löydy. Halusin opinnäytetyölle toimeksiantajan, joka tekee kirjoittamisesta ja tutkimisesta merkittävästi mielekkäämpää, kun työ mennee hyötykäyttöön. Kaavoitusprosessi on jokaisen kunnan ja kaupungin omalla vastuulla ja tästä johtuen toimeksiantajana pystyi toimimaan ainoastaan kunta tai kaupunki.

Lähetin idean opinnäytetyöstä useampaan kuntaan ja nopean vastauksen sain Joensuun kaupungin tekniseltä virastolta. Heillä oli mielenkiintoa toteuttaa kyseinen työ tulevaisuudessa tehtävän kaupunkirakenneyksikön toimintajärjestelmän uudistamisen yhteydessä.

Toimeksiantajan puolelta opinnäytetyön ohjaajana toimi maankäytön suunnittelija Juha Pasma. Tein paljon yhteistyötä Joensuun kaupungin teknisen viraston kaavoituspäällikkö Juha-Pekka Vartiaisen kanssa. Toimeksiantajan ja opinnäytetyönohjaajan Janne Väätäisen kanssa rajattiin opinnäytetyö asemaakaavaprosessiin, koska niitä Joensuun kaupunki tekee vuosittain 15–20 kpl. Asemaakaavaprosessi on Joensuun kaupungilla monivaiheinen prosessi, joka vaatii usean ihmisen ja tahon yhteistyötä. Kaupungin sisäisessä toimintajärjestelmässä on laadittu ohjeet prosessin etenemiseen. Tämä ohje toimi opinnäytetyön perustana.

2 Lähtökohdat ja tietoperusta

2.1 Kaavoituksen tarkoitus

Kaavoituksella tarkoitetaan maa-alueiden käytön suunnittelua. Kaavoituksella pyritään parhaaseen mahdolliseen elinympäristöön huomioiden ekologisuus, taloudellisuus, sosiaalisuus, kulttuurillisuus ja kestävä kehitys sekä näiden jatkuva kehittäminen. Kaavoitusprosessia ohjaa 5.2.1999 voimaan tullut maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka asettamien vaatimusten mukaan jokainen kunta on velvollinen toteuttamaan kaavoitusprosessin. Lain lisäksi kaavoitukseen vaikuttavat valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet, maakuntasuunnitelmat ja kuntastrategiat, kuntapolitiikka sekä vanhat maakunta-, yleis-, ja asemakaavat. (Joensuun kaupunki 2014.)

2.2 Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet

Valtakunnallisilla alueidenkäyttötavoitteilla pyritään ohjaamaan kuntien ja maakuntien kaavoitusta. Lisäksi se auttaa kuntia saavuttamaan maankäyttö- ja rakennuslaissa esitetyt alueidenkäytön suunnittelun tavoitteet. Alueidenkäyttötavoitteissa käsitellyt asiat voivat koskea aluerakenteita, ekologista kestävyyttä ja ympäristöhaittojen välttämiseen. Valtioneuvosto päättää valtakunnallisista alueidenkäyttötavoitteista. (Ympäristöhallinto 2013c.)

2.3 Maakuntakaava

Maakuntakaava on kaava-alueelle tarkoitettu yleispiirteinen suunnitelma. Sen tarkoitus on osoittaa maakunnan kehittämisen kannalta tärkeät alueet. Lisäksi kuntien kaavoitusta ja viranomaisten alueiden käyttöä ohjaavassa maakuntakaavassa on esitetty kaavan tavoitteet ja vaikutukset kaavamerkintöjen ja kaa-

vamääräysten avulla. Sen keskeisiä sisältövaatimuksia ovat alueiden ekologinen kehitys, vesi- ja maa-alueiden kestävä kehitystä edistävä käyttö sekä maiseman, luonnonvarojen ja kulttuuriperinnön vaaliminen. Muut maakuntakaavaa koskevat sisältövaatimukset on esitetty maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999), MRL:n, 28 §:ssä, jossa on myös valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet. (Ympäristöhallinto 2013a.)

2.4 Yleiskaava

Kunnan maankäytön suunnittelua yleispiirtein ohjaavan yleiskaavan keskeinen tehtävä on asutuksen, palvelujen, työpaikkojen ja virkistysalueiden ohjaaminen ja yhteensovittaminen. Yleiskaava voi olla koko kuntaa koskeva tai vain jotakin osa-aluetta koskeva kaava, jolloin sitä kutsutaan osayleiskaavaksi. Yleiskaava voidaan laatia yleispiirteiseksi maakuntakaavan tapaiseksi tai erittäin tarkaksikin rakentamista ohjaavaksi kaavaksi. Yleiskaavan laatiminen on kunnan vastuulla ja sen tehtävä on ohjata asemakaavan laatimista. Yleiskaavan keskeiset sisältövaatimukset on esitetty maankäyttö- ja rakennuslain 39§:ssa. Niihin kuuluvat esimerkiksi taloudellisuus, ekologisuus, palveluiden saatavuus, asumisen tarpeet, ympäristöhaittojen vähentäminen ja olemassa olevien yhdyskuntarakenteiden käyttö. (Ympäristöhallinto 2013b)

2.5 Asemakaava

Asemakaavan tarkoitus on ohjata alueellisten olosuhteiden, kaupunki- ja maisemakuvan sekä muiden yhteisten tavoitteiden saavuttamista. Asemakaava on laadittava ja sitä on kehitettävä kunnan kehittyessä. Kaavatasoista asemakaava on yksityiskohtaisin. Asemakaavassa on tarkkaan määriteltä, mitä saa rakentaa ja mihin, mutta on myös tarkasti rajattu alueet ja rakennukset, jotka säilytetään. Asemakaavassa määritellään mm. rakennusten sijainti, pinta-ala, kerrosluku ja käyttötarkoitus.

Asemakaavan laatiminen ja hyväksyminen on jokaisen kunnan tehtävä pois lukien ranta-asemakaava, jonka ranta-alueella voi tehdä myös maanomistaja. Asemakaavan epäonnistumisella tai onnistumisella voi olla erittäin kauaskantoiset vaikutukset. (Ympäristöministeriö 2013.)

Yksi asemakaavan keskeisistä tehtävistä on määrittää asemakaava-alueen tonttijako, josta on määrätty MRL 78 §:ssä. Yleisesti käytössä on tapa, jossa tonttijako tehdään asemakaavan voimaantulon jälkeen. Tämä tonttijako voidaan osoittaa ohjeelliseksi tai sitovaksi jaoksi. (Suomen kuntatekniikan yhdistys RY 2002.)

2.6 Asemakaavan sisältövaatimukset

Asemakaavan keskeiset sisältövaatimukset on kuvattu maankäyttö- ja rakennuslaissa.

”Asemakaavaa laadittaessa on maakuntakaava ja oikeusvaikutteinen yleiskaava otettava huomioon siten kuin siitä edellä säädetään.

Asemakaava on laadittava siten, että luodaan edellytykset terveelliselle, turvalliselle ja viihtyisälle elinympäristölle, palvelujen alueelliselle saatavuudelle ja liikenteen järjestämiselle. Rakennettua ympäristöä ja luonnonympäristöä tulee vaalia eikä niihin liittyviä erityisiä arvoja saa hävittää. Kaavoitettavalla alueella tai sen lähiympäristössä on oltava riittävästi puistoja tai muita lähivirkistykseen soveltuvia alueita.

Asemakaavalla ei saa aiheuttaa kenenkään elinympäristön laadun sellaista merkityksellistä heikkenemistä, joka ei ole perusteltua asemakaavan tarkoitus huomioon ottaen. Asemakaavalla ei myöskään saa asettaa maanomistajalle tai muulle oikeuden haltijalle sellaista kohtuutonta rajoitusta tai aiheuttaa sellaista kohtuutonta haittaa, joka kaavalle asetettavia tavoitteita tai vaatimuksia syrjäyttämättä voidaan välttää.

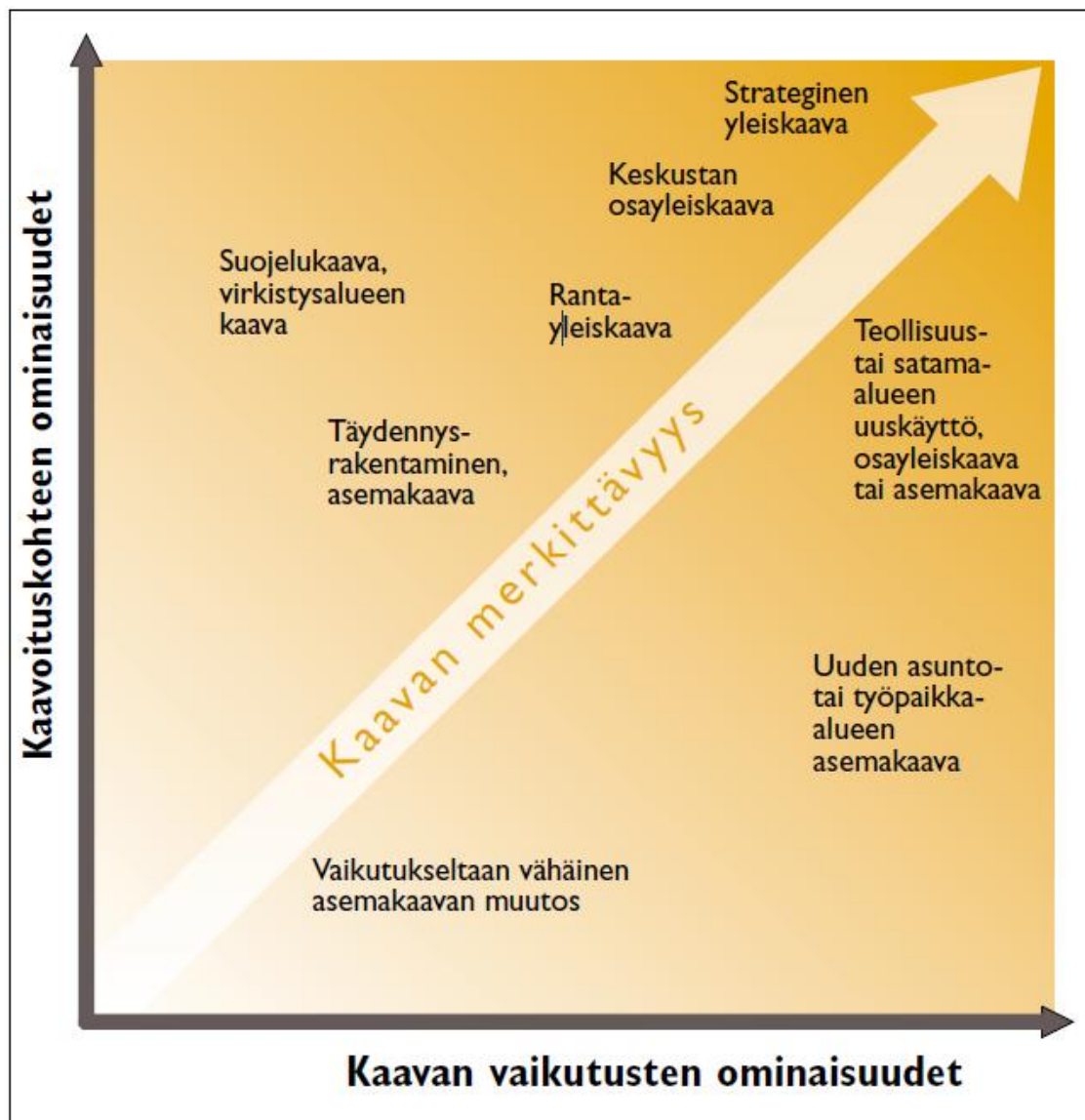
Jos asemakaava laaditaan alueelle, jolla ei ole oikeusvaikutteista yleiskaavaa, on asemakaavaa laadittaessa soveltuvin osin otettava huomioon myös mitä yleiskaavan sisältövaatimuksista säädetään”(MRL 5.2. 54§.)

3 Ohjeet ja säädökset

3.1 Kaavoitusta ohjaava lainsäädäntö

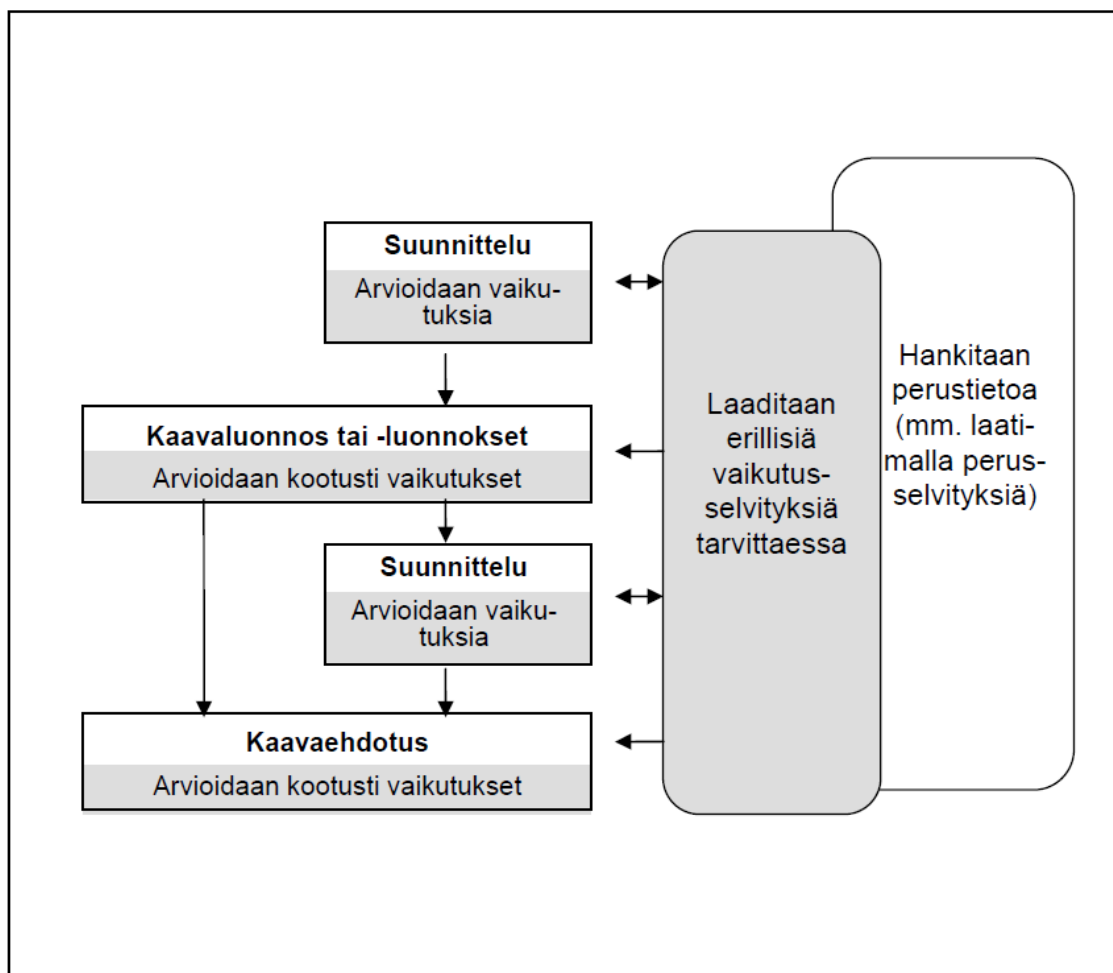
Kaavoitukselle rajat ja ns. merkkipaalut asettaa maankäyttö- ja rakennuslaki, jonka viimeisin versio on julkaistu eduskunnan toimesta 5.2.1999. Lain tarkoitus on säätää rajat hyvälle elinympäristölle. Kaava-alueella asuvien asukkaiden on mahdollista vaikuttaa asemakaavaan lain nojalla. Laki lisää vuorovaikutusta asukkaiden ja viranomaisen välillä merkittävästi ja velvoittaa viranomaisen avoimeen tiedottamiseen vireille tulevista kaavoista. Toisaalta taas esimerkiksi kaavoituksen suunnitteluun laki ei ota kantaa muuten kuin alueidenkäyttötavoitteiden osalta (MRL 5.2. 1§.)

Kerran vuodessa kunnan tulee järjestää kaavoituskatsaus vireille tulevista kaavoista pois lukien merkitykseltään vähäiset kaavat. Kaavoituskatsauksessa käydään lyhyesti läpi kaavan tavoitteet, sisältö ja toimenpiteet. Kaavoituskatsauksen järjestämisestä tulee tiedottaa julkisesti. Yleisesti tiedottaminen Joensuussa tapahtuu internetissä, sanomalehti Heilissä ja Joensuun Uutiset-lehdessä. Kaavan vaikutukset tulee selvittää kaavaa laadittaessa (kuvio 1). Kaavan merkittävyyteen vaikuttavat kaavoituskohteen ominaisuudet ja kaavan vaikutusten ominaisuudet.

Kuvio 1. Kaavan merkittävyyden arvioinnin lähtökohtia (Tulkki & Vehmas 2007).

Vaikutukset tulee selvittää koko siltä alueelta, johon oletetaan kaavan vaikuttavan. Vaikutusten arviointia tehdään koko ajan kaavoitusprosessin edetessä (kuvio 2).

Kuvio 2. Vaikutusten arvioinnin eteneminen (Ympäristöhallinto 2013)

Selvityksessä tulee tulla ilmi ainakin taloudelliset, kulttuurilliset ja sosiaaliset vaikutukset (ympäristöhallinto 10/2006, 11).

3.1.1 Rakennusjärjestys

Jokaisessa kunnassa tulee olla rakennusjärjestys, jonka sisältö ja asettamat määräykset voivat vaihdella kunnittain. Rakennusjärjestyksen hyväksyy kunnanvaltuusto. Rakennusjärjestyksessä annetaan paikallisten olosuhteiden mu-

kaiset vaatimukset ja määräykset huomioiden luonnonarvot, kulttuuri ja hyvän elinympäristön tarpeet. Rakennusjärjestyksen määräykset tulee olla kohtuullisia maanomistajille. Rakennusjärjestys koskee yleensä rakennuksen kokoa, rakennuspaikkaa, rakentamistapaa, tontin maisemointia ja aitausta, vesihuoltoa sekä suunnittelutarvealueen järjestämistä, eikä sen määräyksiä voi soveltaa asemakaavassa tai Suomen rakennusmääräyskokoelmassa ole toisin määrätty. (MRL 14§.)

3.1.2 Viranomaiset

Alueiden käytön suunnittelun ja rakennustoimen kehittämisen sekä ohjaamisen hoitaa ympäristöministeriö. Kunnan kaavoitusta ja alueidenkäytön suunnittelua valvoo elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskus. (MRL 2. luku.)

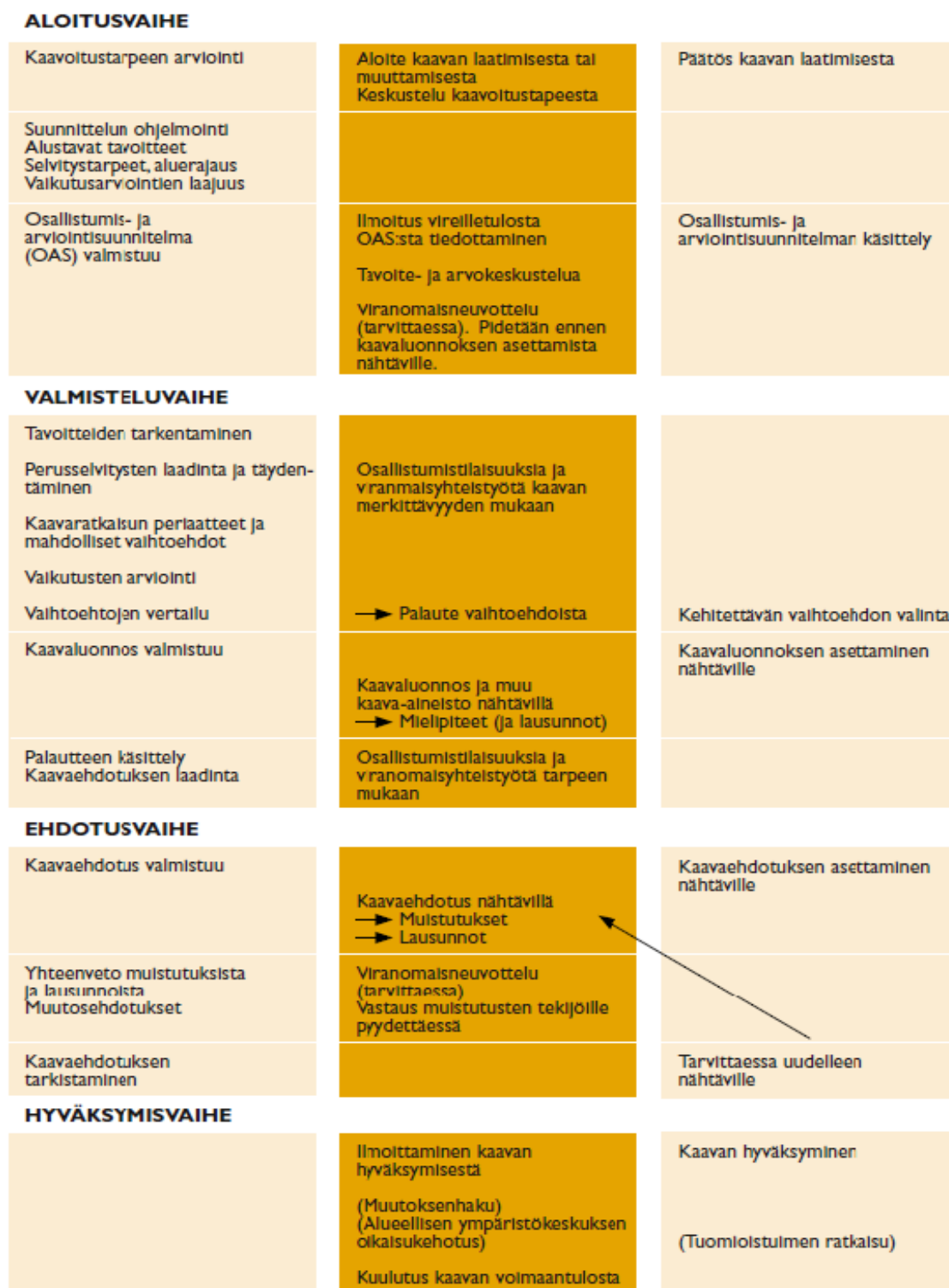
Jokaisessa kunnassa, jonka asukasluku on vähintään 6000, tulee olla kaavoittaja. Kunnilla voi olla yhteinen kaavoittaja. Kaavoittajalla tulee olla tehtäviensä vaatima pätevyys. (MRL 2. luku.)

Rakentamisen valvonnan kunnissa hoitaa rakennustarkastaja, joka voi tarvittaessa olla kunnissa yhteinen. Tämän lisäksi kunnilla on sen määräämä monitoimielin, esimerkiksi lautakunta, joka huolehtii rakennusvalvontaviranomaisen tehtävät. (MRL 2. luku.)

3.1.3 Vuorovaikutus

Kaavoituksen suunnittelusta, lähtökohdista ja vaikutuksista tulee tiedottaa maanomistajille, alueen asukkaille ja kaikille niille, jonka oloihin kaavalla saattaa olla suuria vaikutuksia. Heillä tulee olla oikeus vaikuttaa kaavan valmisteluun ja arvioida kaavan vaikutusta. Heillä on oikeus ilmaista mielipiteensä suullisesti tai kirjallisesti.

Kuviosta 3 havaitaan suunnittelu, päätöksenteko ja osallistuminen prosessin eri vaiheissa. (MRL 8 luku.)

Kuvio 3. Suunnittelu, osallistuminen ja päätöksenteko kaavaprosessin eri vaiheissa (Tulkki & Vehmas 2007).

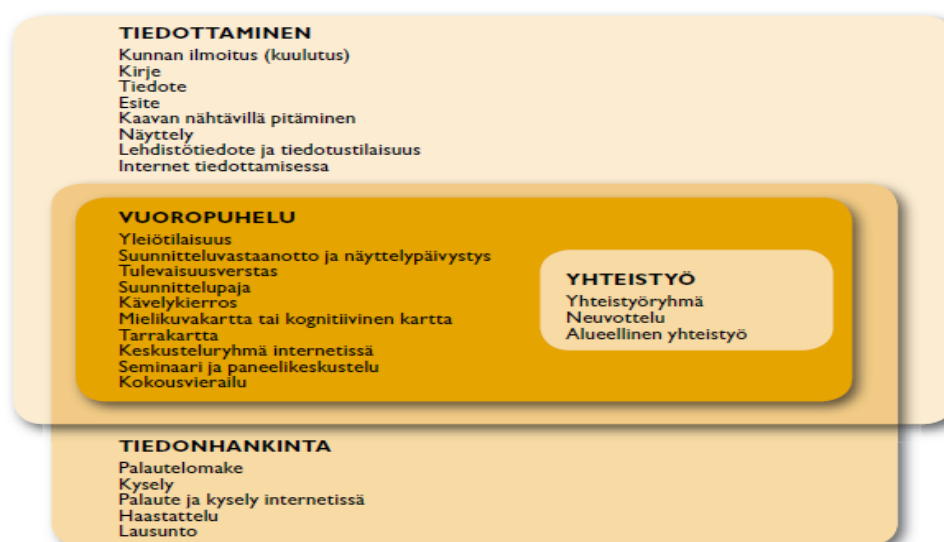
3.1.4 Osallistumis- ja arviointisuunnitelma (OAS)

Osallistumis- ja vuorovaikutusmenettelyistä on laadittava suunnitelma jo kaava-hankkeen alkuvaiheessa. Kaavoituksen lähtökohdat, suunnittelu ja aikataulu tulee esittää kaavoituksen vireilletulovaiheessa, josta on tiedotettava. Kaavaehdotus on oltava julkisesti nähtävillä. Kunnan jäsenille on järjestettävä tilaisuus, jossa on mahdollista jättää muistutus, johon kunnan on ilmoitettava perusteltu kannanotto.

Kunnan jäsenet ja muistutuksen jättäneet henkilöt voivat vaatia, että heille tulee viipymättä ilmoittaa kaavan hyväksymistä koskevista päätöksistä. (Joensuun kaupunki 2014.)

3.2 Ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö on laatinut ohjeita viranomaisille sekä kunnan jäsenille kaavaprosessin osallistumismahdollisuuksista ja menetelmistä (kuvio 4).

Kuvio 4. Osallistumismenetelmiä (Tulkki & Vehmas 2007)

Kaavoitukseen osallistuvien vuorovaikutus on käyttäjän tarpeita vastaavan elinympäristön kehittämisen yksi edellytys, jota varten ympäristöministeriö on laatinut OH 1/2007 Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa- oppaan (ympäristöministeriö 2013a). Oppaassa on tietoa tiedottamisesta ja viranomaisten yhteistyöstä. Lisäksi siinä on hyviä käytäntöjä osallistumisen järjestämisestä ja osallistumismenetelmistä. (Tulkki & Vehmas 2007.)

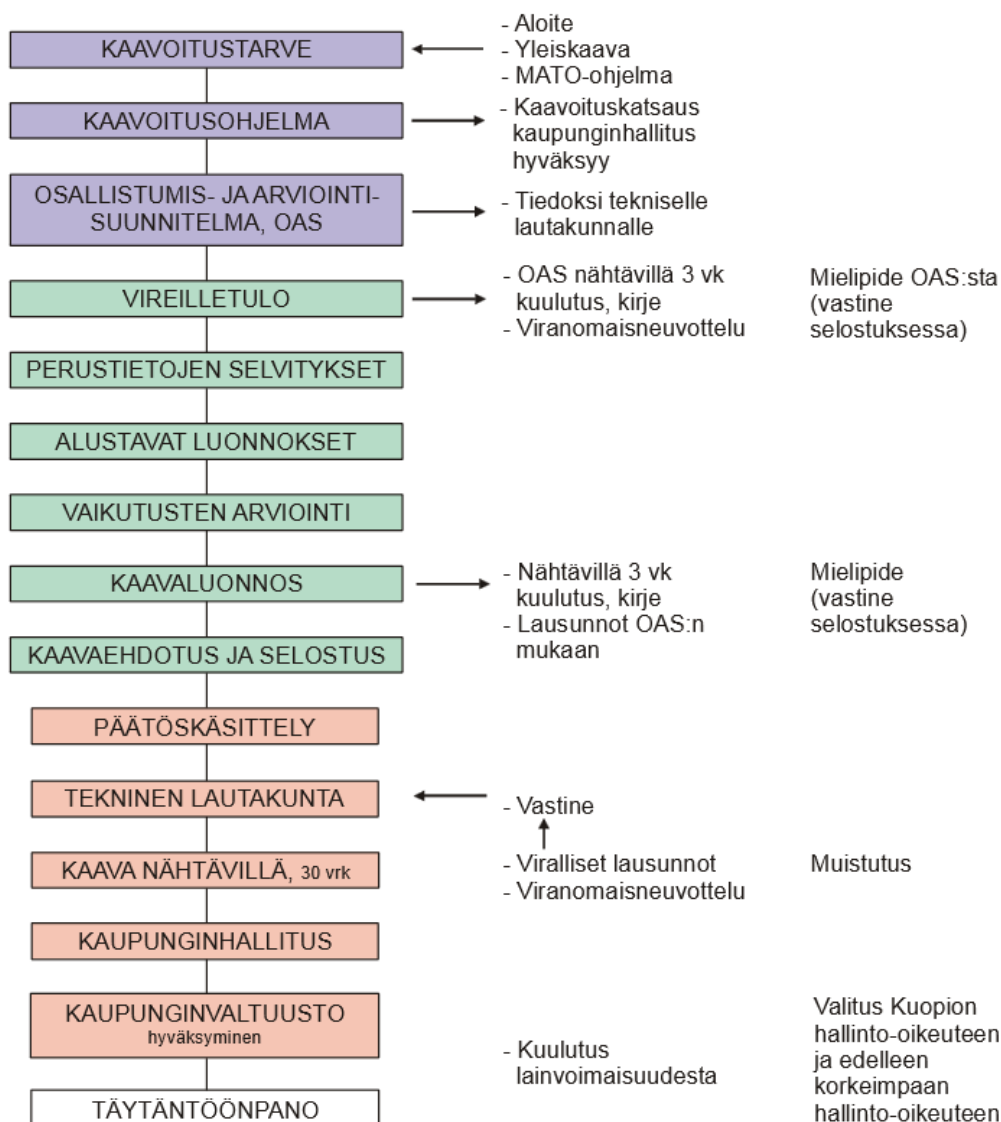
Yksi osa, jonka tärkeys kasvaa kokoajan on kaavoituksen vaikutusten arviointi. Tähän Ympäristöministeriö on tehnyt oppaan OH 10/2006 Vaikutusten arviointi kaavoituksessa. Tulee kuitenkin huomioida, että jokainen kaavaprosessi on oma prosessi, joten kaikkiin kaavoitusprosesseihin yhteistä ohjetta on mahdollista tehdä. (Ympäristöministeriö 2013b.)

4 Joensuun kaupungin kaavoitusprosessi

4.1 Toimintajärjestelmä

Joensuun kaupunki on laatinut ohjeet omaan käyttöön kaavoitusprosessin etenemisestä (kuvio 5). Laatukäsikirjan tapainen kaavoituksen toimintajärjestelmän viimeisin versio on otettu käyttöön 2011. Asemakaavaprosessi on hyvin samankaltainen monissa kaupungeissa.

■ ASEMAKAAVAPROSESSI

Kuvio 5 Asemakaavaproessin eteneminen Joensuun kaupungissa

4.1.1 Esityövaihe

Esityövaiheessa käydään läpi asemaakaavan laatimistarvetta. Tämän pohjana toimii yleiskaava tai mahdollinen vanhentunut asemaakaava. Esityövaiheessa tehdään alustava selvitys työn sisällöstä, alueesta, tavoitteista ja alustava aika-tila. (Joensuun kaupungin toimintajärjestelmä 2015.)

4.1.2 Vireilletulovaihe

Viimeistään vireilletulovaiheen alussa suoritetaan ensimmäinen käynti maastossa eli asemakaava-alueella. Vireilletulovaiheessa muodostetaan mahdollisesti tarpeellinen ohjausryhmä ja suunnitellaan kuinka ohjausryhmää voidaan käyttää mahdollisimman tehokkaasti. Lisäksi selvitetään mahdolliset maankäytösopimukset.

Tämän jälkeen aloitetaan itse kaavan laatiminen, joka alkaa lähtötietojen keräämisellä. Tässä yhteydessä tutkitaan mahdolliset selvitystarpeet ja kunnallistekniikan yleissuunnittelun tarve. Joensuussa kunnallistekniikan yhdyskuntasuunnittelu on sisällytetty asemakaavaprosessiin. Lopuksi käydään läpi keskeiset vaikutukset vaikutusarvioinnin suunnitellulla ja tunnistamisella sekä tehdään Osallistumis- ja arviointisuunnitelma. (Joensuun kaupungin toimintajärjestelmä 2015.)

4.1.3 Luonnosvaihe

Aluksi vireilletulovaiheessa tehdyt selvitykset saatetaan loppuun ja tehdään johtopäätökset lähtötiedoista sekä tehdään mahdolliset lisäselvitykset. Esityövaiheen tavoitteita täsmennetään ja laaditaan vaihtoehtoisia luonnosratkaisuja, joista käydään sisäinen keskustelu. Vaihtoehtoiset luonnosratkaisut tuodaan näkyville ja käydään ulkoiset neuvottelut. Neuvotteluiden summana valitaan luonnosvaihtoehto. Yleissuunnittelu katujen ja puistojen osalta laitetaan vireille ja laaditaan asemakaavasta luonnos. Luonnos käsittää kaavaluonnoskartan, mahdolliset uudet kaavamerkinnot, kaavakartan, merkintöjen kokoamisen ja uudet korttelinumerot. Työvaiheen lopussa laaditaan kaavaselostus ja arvioidaan vaikutuksia. Osallistumis- ja arviointisuunnitelman mukainen vuorovaikutus toteutetaan. (Joensuun kaupungin toimintajärjestelmä 2015.)

4.1.4 Ehdotusvaihe

Ehdotusvaihe alkaa neuvotteluilla ja toimenpiteillä, jotka koskevat luonnosvaiheen palautteita. Ennen asemakaavaehdotuksen laadintaa järjestetään kokous Joensuun rakennusvalvonnan kanssa, jossa käsitellään kaavaluonnoksen ratkaisut ja määräysten vaikutus rakentamiseen. Kokouksessa pohditaan kaupunkikuvaa ja sen muutosta sekä mahdollisia ongelmia. Kokouksen jälkeen laaditaan asemakaavaehdotus, joka käsittää kaavakartan, tonttinumerot, kaavasielostuksen ja hankekortin. Tämän jälkeen tarkistetaan maanomistustilanne, josta laaditaan kartta ja listateksti palautetaan kaupunkirakennelautakuntaan. Seuraavaksi laaditaan kaavoitus sopimus kaavoitusviranomaisen ja asemakaavan hakijan välille sekä tehdään tonttijako, joka on yksi asemakaavan tärkeimmistä tehtävistä. Näiden tulee olla nähtävillä 30 vuorokautta.

Nähtävilläolon jälkeen käsitellään mahdolliset muistutukset ja lausunnot sekä järjestetään tarvittaessa viranomaisneuvottelu. Samalla tehdään mahdolliset muutokset asemakaavaehdotuksen. Muutokset tulee viedä myös kaavasielostukseen. Mikäli tehdyt muutokset ovat merkittäviä, tulee asemakaavaehdotus asettaa uudelleen nähtäville.

Lopullinen kaavaehdotus lähetetään kaupunginhallitukseen, josta se laitetaan edelleen kaupunginvaltuuston hyväksyttäväksi. Kaupunginhallituksen ja valtuuston päätöksen saavuttua, siitä on viipymättä ilmoitettava muistutuksen jättäneille. Lisäksi asemakaavaprosessiin sisällytetty yleissuunnitelman hyväksyy kaupungininsinööri. (Joensuun kaupungin toimintajärjestelmä 2015.)

4.1.5 Lainvoimaisuusvaihe

Vaiheen alussa käsitellään mahdolliset valitukset hallinto-oikeuden määräämässä ajassa. Käsitellään mahdollinen kaavan voimaantuleminen kokonaan tai osittain valituksista huolimatta. Päätöksen valmistelu kaupunginhallitukselle, jonka jälkeen päätetään asemakaavan voimaan tulemisesta. Kaavan voimaan tullessa suunnittelija valmistelee kuulutuksen. Näiden jälkeen on valmistauduttava siihen, että hallinto-oikeus estää voimaan tulon, tulee mahdollisia jatkovalituksia tai ELY-keskuksen oikaisuehdotus.

Mikäli kaupunginhallitus hyväksyy kaavan ja se jää voimaan oikeusasteissa, tulee kaupunginkanslian kuuluttaa kaava lainvoimaiseksi. Kaavan saadessa lainvoiman, alkaa 30 vuorokauden valitusaika. Lopuksi kaava-aineisto arkistoidaan ja tarkistetaan mahdolliset muutokset tonttien rajoja koskien. (Joensuun kaupungin toimintajärjestelmä 2015.)

5 Tutkimuksen tavoitteet

Tutkimuksen keskeisenä tavoitteena oli selvittää Joensuun kaupungin asemakaavaprosessin tehokkuus. Tutkimuksessa selvitettiin, kuinka paljon asemakaavan laatimiseen käytetään aikaa sen vireilletulosta lainvoiman saamiseen asti. Lisäksi selvitettiin prosessin ongelmakohdat eli ne kohdat joihin aikaa kuluu eniten. Tuloksista toivottiin selviävän, kuinka tehokkuutta on mahdollista parantaa prosessin eri vaiheissa. Tämän toivottiin pienentävän kaavan laatimiseen käytettyä aikaa ja sitä kautta vaikuttavan myös kaavoituksen kustannuksiin.

6 Tutkimusmenetelmät

Asemakaavaprosessiin käytettyä aikaa selvitettiin tutkimalla viime vuosina tehtyjen asemakaavojen kaavoitusprosessin kestoja. Kaavoista valikoitui kaikki 17 vuonna 2013 hyväksyttyä kaavaa, jotka oli tehty vuosina 2011–2013. Kaavoista kuusi oli ns. perustapauksia ja 11 hieman erikoisempia tapauksia. Nämä 11 eivät välttämättä olleet pidempikestoisia tai hankalampia, mutta erosivat vain normaalista jollakin tavalla.

Asemaakaavan käytettyä aikaa selvitettiin siten, että tutkittiin jokaiseen vaiheeseen käytettyä aikaa vuorokausina. Kaikista ajoista on jätetty huomioimatta pakolliset nähtävilläoloajat.

Tutkimusta varten asemakaavahankkeiden kaavaselostuksen perusteella kootut toteutuneet ajat jaettiin neljään vaiheeseen, jotka koostuvat seuraavasti;

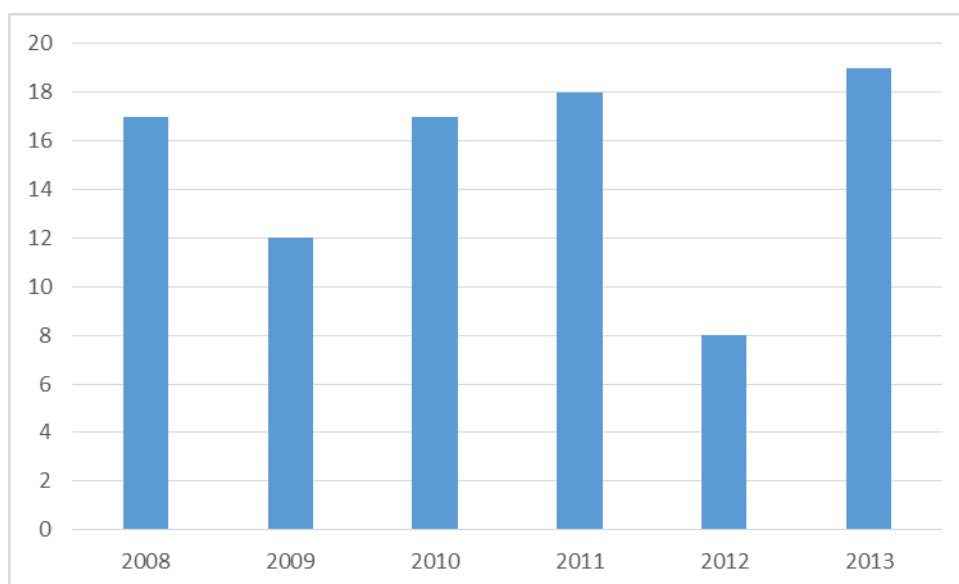
- Vaihe 1.** Alkaa vireilletulovaiheesta ja kestää asemakaavan luonnoksen nähtävilläoloajan alkuun asti. Luonnos on nähtävillä luonnosvaiheen lopussa.
- Vaihe 2.** Alkaa Luonnoksen nähtävilläoloajan päätyttyä ja kestää siihen saakka, että asemakaavaluonnos täydentyy asemakaavaehdotukseksi ehdotusvaiheen alussa.
- Vaihe 3.** On asemakaavaehdotuksen nähtävillä olon päättymisestä kaupunginvaltuuston hyväksymiseen saakka. Tähän vaiheeseen päättyy myös ehdotusvaihe
- Vaihe 4.** Kestää kaupunginvaltuuston hyväksymisestä siihen asti, että asema-kaava saa lainvoiman.

Tutkimuksessa myös haastateltiin kaavan laatimiseen osallistuneita henkilöitä. Joensuun haastattelut laadittiin tehtyjen asemakaavojen ja kaupungin oman toimintajärjestelmän perusteella. Lisäksi Joensuun kaupungin asemakaavojen

kaavoitusprosessia vertailtiin kolmen muun kaupungin asemakaavanlaatimisprosessiin. Nämä kolme kaupunkia olivat Lahti, Kuopio ja Jyväskylä. Näiden kaupunkien asemakaavanlaatimisprosessin vastuuhenkilöiltä saatiin heidän asemakaavoituksessa käyttämiään toimintaohjeita ja järjestelmiä.

7 Tutkimustulokset

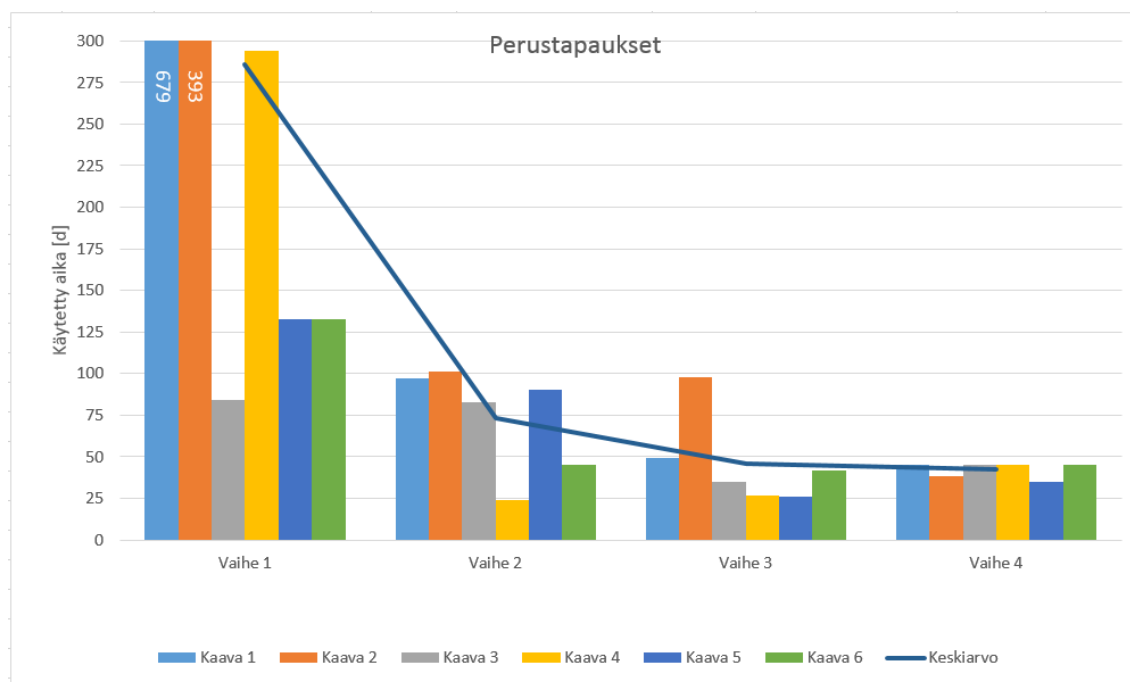
Vuosien 2008-2013 aikana on tehty yhteensä 91 asemakaavaa eli keskiarvona noin 15 kaavaa vuodessa (kuvio7). Vuonna 2013 asemaakaava-alueiden pinta-ala oli 217 hehtaaria ja uusien asemakaavojen pinta-ala noin 100 hehtaaria. Asemakaavaproessin keskimääräinen kesto viime vuoden kaavoissa luonnosvaiheesta lainvoimaisuuteen oli 14,7 kk. (Vartiainen 2014.)

Kuvio 7 Joensuussa tehtyjen asemakaavojen lukumäärä

Vuonna 2013 toteutuneisiin 17 asemakaavaan kului aikaa keskimäärin 438 vuorokautta vaiheesta 1 vaiheeseen 5. Tästä ajasta on siis vähennetty pakolliset nähtävilläoloajat, jotka ovat lakisääteisiä eikä niihin voi vaikuttaa. Lisäksi aika ei sisällä esityövaihetta, koska sen laajuus riippuu monesta tekijästä. Kahdessa

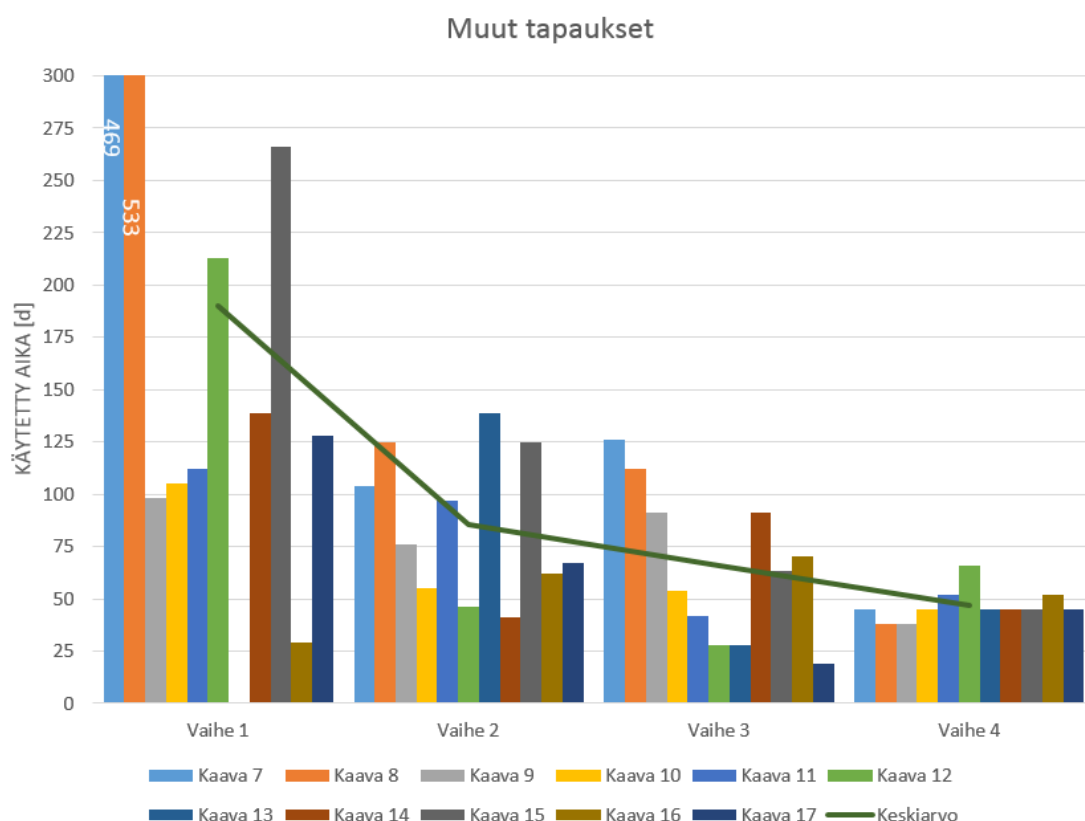
tapauksessa kuudesta aikaa on mennyt selvästi keskimääräistä pidempään (kuvio 8).

Kuvio 8. Perustapausten kesto eri vaiheissa

Syyt tähän oli selitettävissä kaavaprosessista tai kaavan laatijoista riippumattomista syistä. Toisessa kaava-alue oli todella suuri ja toinen kaava odotti osayleiskaavan valmistumista sekä siihen tuli muutoksia hakijan puolelta. Loput 11 tapausta olivat suurimmalta osin myös ns. perustapauksia, jotain pientä yksityiskohtaa lukuun ottamatta (kuvio 9).

Näissäkin ajat olivat todella vaihtelevia, mutta silti selitettävissä. Viime vuonna toteutuneet asemakaavat ja niiden selostukset eivät suoranaisesti tuoneet esille mitään prosessin solmukohtia. Näistä voitiin kuitenkin havaita, että valitukset, lisäselvitykset ja muutokset lisäsivät prosessin kestoja merkittävästi.

Kuvio 9 Muiden tapauksien kesto eri vaiheissa

Kuvioista 8 ja 9 havaitaan joitakin piikkejä. Nämä ovat selitettävissä kaavan laa-
tijoista riippumattomista syistä. Kaavassa 1 ensimmäinen vaihe on kestoaltaan
selkeästi muita pidempi. Kyseinen kaava odotti osayleiskaavan valmistumista ja
lisäksi siihen tuli muutoksia hakijan toimesta. Kaavan 2 kesto selittyy suurella
kaava-alueella. Kaavoissa 7 ja 8 kaavamuuotosaluetta rajattiin uudelleen proses-
sin edetessä. Osa kaavoista oli toissijaisia eli ne odottivat jonkin tärkeämmän
asemakaavan valmistumista.

Joensuun toimintajärjestelmää verrattiin kolmen muun kaupungin vastaavanlai-
seen toimintaohjeeseen. Näin pystyttiin selvittämään sitä onko jo toimintaoh-
jeessa jotakin parannettavaa tai jääkö prosessissa jotakin olennaista pois. Jo-
ensuun toimintajärjestelmää verrattiin Lahden, Jyväskylän ja Kuopion asema-
kaavaprosessin toimintaohjeisiin. Kaikkien neljän kaupungin toimintaohje on si-

sällöltään hyvin samankaltainen. Eroavaisuuksia oli pääasiassa ohjeen rakenteessa ja sen yksityiskohtaisuudessa.

Kuopion toimintajärjestelmä on heidän intranetissään. Siinä on kerrottu prosessin eri vaiheet ja järjestelmässä on suoraan linkit tarvittaviin ohjelmiin ja mallilomakkeisiin sekä prosessin vaiheen yksityiskohtaisempiin ohjeisiin. (Turkia 2015.)

Jyväskylän toimintaohje on hyvin yksityiskohtainen, siinä on esimerkiksi kuvattu asemakaavaprosessin kokouskäytännöt. Ohje on tekstimuodossa laajuudeltaan 32 sivua. Ohjeesta ei löytynyt merkittäviä eroja Joensuun asemakaavaprosessiin. Sisällöltään ohjeet ovat hyvin samanlaiset, ainoastaan järjestys hieman vaihtelee. (Asemakaavat Jyväskylässä 2014)

Lahden toimintaohje (Liite 1) on hyvin samanlainen kuin Joensuun. Ohje on lisätty liitteeksi, koska sitä ei ollut saatavana sähköisenä. Ohjeessa on lueteltu prosessin eri vaiheissa tehtävät toimenpiteet ja kerrottu kyseisen vaiheen vastuhenkilöt. Joensuun toimintajärjestelmän tapaan Lahden toimintaohjeessa on viitattu johonkin ohjelmaan, ohjeeseen tai lakiin aina jokaisen vaiheen kohdalla.

Lahden asemakaavaprosessissa oli joitakin eroja verrattuna Joensuun prosessiin. Lahden prosessissa asemakaavan hakija pidetään tietoisena prosessin etenemisestä sekä aikataulusta. Tämä voi osaltaan pienentää asemakaavaan tulevia muutoksia hakijan puolelta. Lisäksi ohjeessa on kerrottu kuinka ulkopaikkakuntalaiset huomioidaan asemakaavaprosessin edetessä. Ulkopaikkakuntalaisia tiedottaminen voi vähentää asemakaavaa koskevia valituksia. Valitukset voivat pahimmillaan venyttää asemakaavan voimaantuloa vuosia. (Lahden asemakaavoituksen toimintaohje. 2015.)

8 Tulosten tarkastelu

Kaavaa laatiessa aikaa vievin työvaihe on kaavaluonnoksen laatiminen ja vaikutusten selvittäminen. Vaikutusten selvittämisessä tehdään paljon ylimääräistä työtä, koska MRL ei ota kantaa siihen, mitkä selvitykset ja millä laajuudella selvitykset tulee tehdä. Joissakin tapauksissa jokin osapuoli haluaa vielä lisäselvityksiä vähäiseltä tuntuvista asioista. Selvitystarpeille pitäisi siis olla jokin yläraja, ettei kaikkia selvityksiä tarvitsisi tehdä. Nykyisin nämä on kuitenkin pakko tehdä, koska ratkaisua ei haluta lähteä hakemaan oikeusteitse sen kustannusten ja keston vuoksi.

Maankäytön ja rakennuslain osalta on tehtykin jo pieniä parannuksia ja tarkennettu tarvittavia selvityksiä. Eduskunta on hyväksynyt 13. helmikuuta maankäyttö- ja rakennuslakiin tehtävän muutoksen, jossa esimerkiksi täsmennetään tarvittavien selvitysten tekoa. Kuitenkin tässä tarkennuksessa on vielä laajasti rajattu nuo tarvittavat selvitykset, mutta suunta on kuitenkin oikea. (Pasma 2015.)

”Kaavan tulee perustua kaavan merkittävät vaikutukset arvioivaan suunnitteluun ja sen edellyttämiin tutkimuksiin ja selvityksiin. Kaavan vaikutuksia selvitettäessä otetaan huomioon kaavan tehtävä ja tarkoitus.

Kaavaa laadittaessa on tarpeellisessa määrin selvitettävä suunnitelman ja tarkasteltavien vaihtoehtojen toteuttamisen ympäristövaikutukset, mukaan lukien yhdyskuntataloudelliset, sosiaaliset, kulttuuriset ja muut vaikutukset. Selvitykset on tehtävä koko siltä alueelta, jolla kaavalla voidaan arvioida olevan olennaisia vaikutuksia.

Tarkempia säännöksiä kaavan vaikutusten selvittämisestä voidaan antaa valtioneuvoston asetuksella.”(MRL 132/1999 9 §)

Suunnittelun osuus asemakaavaa laatiessa tulisi säilyttää prosessin kehittyessä. Tämä on kuitenkin se osa-alue, josta tingitään aikataulun vuoksi. Kaavaprosessin tarkoitus on luoda asemakaava, joka mahdollistaa rakentamisen. Tämän vuoksi hyvällä suunnittelulla ja suunnitelmilla voi olla merkittävä vaikutus lopputulokseen ja siksi suunnitelmia pitäisi voida kehittää prosessin aikana, vaikka se aiheuttaisi pieniä viivästyksiä prosessiin. (Linjama 2015.)

Yhtenä osana asemakaavoitusta ovat ns. valituskaavat. Valituksien määrää voisi pienentää paremmalla vuorovaikutuksella kaavaa koskevien asukkaiden ja alueella työskentelevien kanssa, vaikka toisaalta alueen asukkaiden ja ulkopakkakuntalaisten tiedottaminen on monessa kaupungissa tehty paljon paremmin, kuin mitä maankäyttö ja rakennuslaki edellyttävät. Lisäksi ns. valituskaavat ovat pieni osa kaikista tehtävistä kaavoista. (Pasma 2015.) (Turkia 2015.) (Linjama 2015.) Toisaalta, jos valituskaavojen osuus lisääntyy merkittävästi, niin se voi viestiä, että kaavoitusprosessissa on jokin pielessä (Linjama 2015).

Kaavaa laatiessa muodostetaan työpajoja, jotka koostuvat asiantuntijoista ja alueen asukkaista. Näin ollen asukkaat saavat asiantuntevaa tietoa kaavaan liittyvistä asioista ja asiantuntijat saavat asukkailta paikkallistuntemusta. Työpajoja suositetaan eritoten suuremmissa kaavahankkeissa. (Pasma 2015.)

Isoimmissa kaupungeissa kaavaproessin kestoa voisi pienentää lisäämällä resursseja, mutta tämä vastaavasti kasvattaa kuluja. Resurssien lisäämiseen ei ole nähty tarvetta, koska resurssipulasta ei kuitenkaan aiheudu ylimääräisiä odotusaikoja. Suurimmat odotusajat koostuvat erilaisista sopimuksista, konsulttien tekemistä selvityksistä tai mahdollisesti toisen kaavan valmistumisesta. Erilaisista sopimuksista johtuvia odotusaikoja voisi pienentää paremmalla projektin suunnittelulla ja johtamisella. (Turkia 2015.) (Pasma 2015.)

Prosessia merkittävästi viivästyttää myös luottamuselinten, kuten kaupunkirakennelautakunnan, kaupunginvaltuuston ja -hallituksen hyväksymisprosessi, joka kestää lyhimmilläänkin noin 10 viikkoa. Tämä on yksittäisenä osana melko suuri osa koko prosessin kestoa. Toisaalta, kun asemakaava on hyväksyttävänä, se ei vie kaavoituksen resursseja eli tässä vaiheessa on mahdollista viedä muita kaavoja eteenpäin. (Pasma 2015)

9 Johtopäätökset

Joensuun kaupunki hoitaa asemakaavoituksen hyvin. Asemakaavoitus on jokaisen kaupungin velvollisuus, ja suuremmissa kaupungeissa prosessia on ajan myötä pyritty kehittämään kokoajan. Prosessin suurimmat ongelmakohdat, jotka johtuvat kaavojen laatijoista ovat suunnittelussa, josta oikaistaan yleensä kiireen vuoksi. Paremmalla suunnittelulla ja suunnitelmilla voitaisiin päästä parempaan lopputulokseen. Toisaalta mikäli asemakaavoitusprosessia halutaan parantaa merkittävästi entisestään, se vaatisi pieniä muutoksia ja tarkennuksia maankäyttö- ja rakennuslakiin, johon kunnat eivät voi suoranaisesti vaikuttaa.

Tarvittavien selvitysten osalta asemakaavoituksessa tehdään paljon niin sanottua turhaa työtä, koska laissa ei ole tarkennettu mitkä selvitykset ovat tarpeellisia ja mitkä eivät eli missä vaiheessa lakiin kirjattu ”riittävä” on saavutettu. Prosessin nopeuttamista hidastaa pakollinen hyväksymisprosessi, joka on kestoltaan lyhimmilläänkin 2,5kk. Lopputuloksena Joensuun kaupungin kaavoitus on melko hyvään malliin hiottu prosessi, joka tehdään huomattavasti paremmin, kuin mitä maankäyttö- ja rakennuslaki edellyttää.

10 Lopuksi

Opinnäytetyötä voidaan käyttää Joensuun kaupungin asemakaavoitusprosessin parantamiseen, ainakin se antaa prosessin kehittämiselle hieman tietoperustaa. Asemakaavoitus on jokaisen kunnan vastuulla eli tätä työtä voisi käyttää Joensuun lisäksi myös muissa kaupungeissa, koska suurimpien kaupunkien asemakaavoitusprosessi on hyvinkin samankaltainen. Asemakaavoitusprosessia voisi tutkia vielä muistakin näkökulmista, kuten esimerkiksi lain näkökulmasta. Asemakaavoitus on vain osa jokaisen kaupungin kaavoitusta, joten prosessin

kehittämistä voisi yrittää hyödyntää myös muissa prosesseissa, kuten yleiskäyttöisyydessä.

Laajuudessaan, työmäärässä ja haastavuudessa opinnäytetyö vastasi odotuksia. Sen vaatima työmäärä on melko lähellä laskennallista 400:ää tuntia. Opinnäytetyö on suurin yksittäinen työ koko koulun aikana ja sen vaatimukset täyttyvät mielestäni hyvin. Tässä kyseisessä työssä suurin osa oli yksinäistä työskentelyä, joka loi pieniä haasteita sen tekoon. Lisäksi työ oli omalla kohdallani ensimmäinen tutkimus ja näin ollen opinnäytetyö oli jatkuva oppimisprosessi.

Lähteet

- Hähkiöniemi, M. 2015 Asemakaavojen laatimisen prosessi
Mauri.Hahkioniemijkl.fi 9.1.2015
- Linjama, T. 2015. Joensuun kaavoituksen kehittäminen
touko.linjama@ouka.fi 16.3.2015
- Joensuun kaupunki. 2014. Kaavoituskatsaus
<http://www.joensuu.fi/kaavoituskatsaus>
17.12.2014.
- Maankäyttö- ja rakennuslaki 132/1999
Maankäyttö- ja rakennusasetus 895/1999
- Pasma, J. 2015 Opinnäytetyö
juha.pasma@jns.fi 10.3.2015
- Sassi, I., Hähkiöniemi, M., Julin, P. & Sievänen, J. 2014. Asemakaavat Jyväskylässä
http://www2.jkl.fi/kaavakartat/kaavoitusprosessi_2014.pdf
12.1.2015.
- SKTY:n kiinteistöinsinöörien kerho, Asemakaava-alueen kiinteistötekniikka,
2002 211 s. ISBN: 952-9710-05-4
- Tulki, K. & Vehmas, A. Ympäristöhallinnon ohjeita 1/2007, Rakennettu ympäristö
2007 s.82 ISBN: 978-952-11-2539-3 (PDF)
- Turkka, A. 2015 Kaavoituksen opinnäytetyö
anne.turkka@kuopio.fi 26.2.2015
- Vartiainen, J-P. 2014. Kaavaprosessin tausta-aineistoja
juha-pekka.vartiainen@jns.fi. 25.11.2014
- Ympäristöhallinto. 2013a. Maakuntakaavoitus
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Maakuntakaavoitus
8.12.2014.
- Ympäristöhallinto. 2013b. Yleiskaava sovittaa yhteen ja ohjaa asemakaavojen laatimista
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Yleiskaavoitus
9.12.2014.
- Ympäristöhallinto. 2013c. Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet
http://www.ymparisto.fi/fi-FI/Elinymparisto_ja_kaavoitus/Maankayton_suunnittelujarjestelma/Valtakunnalliset_alueidenkayttotavoitteet
10.12.2014.
- Ympäristöministeriö. 2015. Maankäytön suunnittelun ohjaus.
http://www.ym.fi/fi-FI/Maankaytto_ja_rakentaminen/Maankayton_suunnittelun_ohjaus
15.12.2014.

Ympäristöministeriö. 2013a. OH 1/2007 Osallistuminen yleis- ja asemakaavoituksessa

<http://www.ym.fi/fi->

[FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Ymparistohallinnon ohjeita OH/OH 12007 Osallistuminen yleis ja asemaka%289001%29](http://www.ym.fi/fi-Ajankohtaista/Julkaisut/Ymparistohallinnon_ohjeita_OH/OH_12007_Osallistuminen_yleis_ja_asebaka%289001%29)

16.12.2014.

Ympäristöministeriö. 2013b. OH 10/2006 Vaikutusten arviointi kaavoituksessa.

<http://www.ym.fi/fi->

[FI/Ajankohtaista/Julkaisut/Ymparistohallinnon ohjeita OH/OH 102006 Vaikutusten arviointi kaavoitu%289010%29](http://www.ym.fi/fi-Ajankohtaista/Julkaisut/Ymparistohallinnon_ohjeita_OH/OH_102006_Vaikutusten_arviointi_kaavoitu%289010%29)

19.12.2014.

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ ASEMAKAAVAN LAADINTAPROSESSI	Toiminto-ohje TO 4200	Tunnus TO numero 4200 pvm 26.6.2000 (22.10.2014)
Toiminnan laatuksiteerit - Etenee sovitun prosessin mukaisesti (asetetaan tavoitteet ja edetään tavoitteiden mukaisesti; etenee laaditun työohjelman ja/tai aikataulun mukaisesti) - Valmistelu tehdään yhteistyössä toimialan ja muiden yhteistyötahojen kanssa, erityisesti tavoitteiden, selvitysten ja aikataulun osalta (kaupungin kasvun ja alueiden kehittymisen mahdollistaminen – prosessikokonaisuus) - Osallisten näkemys on käytettävissä ja sitä kuullaan ja dokumentoidaan riittävästi			Hyväksynyt V-PT laatinut ThR

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
1. Analysoi anomus/aloite toimenpiteitä varten ja päättää: * minkä prosessin mukaan toimitaan (asemakaavasta, asemakaavamuutoksesta tai lausunnosta kh:lle) * hyväksyykö kaavan kv tai tela * edellyttääkö maankäyttösopimusta * edellyttääkö neuvottelua muiden yhteistyötahojen, esim. kt, Lsyp, kanssa ennen aikatauluttamista * ohjelmoinnista (aikataulusta) * aloituskokouksen muodosta * informoi asiakasta ohjelmoinnista * pohdi ketkä ovat osallisia * tee potentiaalisten ongelmien analyysi * tavoitekeskustelu		Kaupungin- arkk./ kaavatiimi
2. Ota A-työnumero ja TWebin D-numero, jos niitä ei vielä ole. Lisää työ työohjelmaan ja toimita kaavan Internet-sivulle.	Ty 4202, TO 1113	kaavoittaja/ ak.valmistelija/toimisto
3. Määrittele kaava-alue ja ilmoita hakijalle aikataulusta. * Tarkista liittykö kaava-alue muihin esim. kt:n hankkeisiin tai voidaanko kaavatyön yhteydessä tehdä muita tarkistuksia.		kaavoittaja
4. Kerää lähtötiedot (suunnittelun taustatilanne).	Ty 4208, 4209	kaavoittaja
5. Arvioi kaavan yhteensopivuus yleiskaavan, maakuntakaavan ja valtakunnallisten maankäyttötavoitteiden kanssa.	MRL 54§	kaavoittaja
6. Käy maastossa, mahdollisesti muiden suunnittelijoiden kanssa (kt, ympäristö)		kaavoittaja
7. Tarkista kaava-alueen rajat.		kaavoittaja
8. Tilaa pohjakartan tarkistus ja määrittele mitattavat erityiskohteet.	Ty 4202, TO 4800, 1113	kaavoittaja / ak.valmistelija
9. Määrittele kaavan merkittävyys ja laadi osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Selvitä osalliset. Sovi osallistamisen tasosta vuorovaikutussuunnittelijan kanssa. Toimita OAS Hämeen ja tarv. Uudenmaan ELY -keskukseen, kirjastoon sekä Internetiin/kaavan kotisivulle. Pidä OAS ajantasalla.	Ty 4203, 4208, 4209, TO 1113 MRL 63§, 64 § MRA 1§, 31§	kaavoittaja / ak.valmistelija/ suunn. avustaja/ vuorovaikutussuunnittelija
10. Kerää ajankohtaiset kaava-asiat aloituskokousta varten.		kaavoittaja
11. Pidä aloituskokous yhteistyötahojen kanssa. Aloituskokoukseen kutsutaan aina kt:n ja Lsyp:n yhteyshenkilöt sekä kohteesta riippuen muiden yksiköiden ja toimialojen edustajat.	Ty 4202, 4203 MRL 1§, 5§, 62§, TO 3100, TO 1113	kaavoittaja

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ ASEMAKAAVAN LAADINTAPROSESSI	Toiminto-ohje TO 4200	Tunnus TO numero 4200 pvm 26.6.2000 (22.10.2014)
Toiminnan laatuksiteerit		Hyväksynyt	
- Etenee sovitun prosessin mukaisesti (asetetaan tavoitteet ja edetään tavoitteiden mukaisesti; etenee laaditun työohjelman ja/tai aikataulun mukaisesti)		V-PT	
- Valmistelu tehdään yhteistyössä toimialan ja muiden yhteistyötahojen kanssa, erityisesti tavoitteiden, selvitysten ja aikataulun osalta (kaupungin kasvun ja alueiden kehittymisen mahdollistaminen – prosessikokonaisuus)		laatinut	
- Osallisten näkemys on käytettävissä ja sitä kuullaan ja dokumentoidaan riittävästi		ThR	

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
<p>1. Analysoi anomus/aloite toimenpiteitä varten ja päättää:</p> <ul style="list-style-type: none"> * minkä prosessin mukaan toimitaan (asemakaavasta, asemakaavamuutoksesta tai lausunnosta kh:lle) * hyväksyykö kaavan kv tai tela * edellyttääkö maankäyttösopimusta * edellyttääkö neuvottelua muiden yhteistyötahojen, esim. kt, Lsyp, kanssa ennen aikatauluttamista * ohjelmoinnista (aikataulusta) * aloituskokouksen muodosta * informoi asiakasta ohjelmoinnista * pohdi ketkä ovat osallisia * tee potentiaalisten ongelmien analyysi * tavoitekeskustelu 		Kaupungin- arkk./ kaavatiimi
2. Ota A-työnumero ja TWebin D-numero, jos niitä ei vielä ole. Lisää työ työohjelmaan ja toimita kaavan Internet-sivulle.	Ty 4202, TO 1113	kaavoittaja/ ak.valmistelija/toimisto
3. Määrittele kaava-alue ja ilmoita hakijalle aikataulusta. * Tarkista liittykö kaava-alue muihin esim. kt:n hankkeisiin tai voidaanko kaavatyön yhteydessä tehdä muita tarkistuksia.		kaavoittaja
4. Kerää lähtötiedot (suunnittelun taustatilanne).	Ty 4208, 4209	kaavoittaja
5. Arvioi kaavan yhteensopivuus yleiskaavan, maakuntakaavan ja valtakunnallisten maankäytöntavoitteiden kanssa.	MRL 54§	kaavoittaja
6. Käy maastossa, mahdollisesti muiden suunnittelijoiden kanssa (kt, ympäristö)		kaavoittaja
7. Tarkista kaava-alueen rajat.		kaavoittaja
8. Tilaa pohjakartan tarkistus ja määrittele mitattavat erityiskohteet.	Ty 4202, TO 4800, 1113	kaavoittaja / ak.valmistelija
9. Määrittele kaavan merkittävyys ja laadi osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Selvitä osalliset. Sovi osallistamisen tasosta vuorovaikutussuunnittelijan kanssa. Toimita OAS Hämeen ja tarv. Uudenmaan ELY -keskukseen, kirjastoon sekä Internetiin/kaavan kotisivulle. Pidä OAS ajantasalla.	Ty 4203, 4208, 4209, TO 1113 MRL 63§, 64 § MRA 1§, 31§	kaavoittaja / ak.valmistelija/ suunn. avustaja/ vuorovaikutussuunnittelija
10. Kerää ajankohtaiset kaava-asiat aloituskokousta varten.		kaavoittaja
11. Pidä aloituskokous yhteistyötahojen kanssa. Aloituskokoukseen kutsutaan aina kt:n ja Lsyp:n yhteyshenkilöt sekä kohteesta riippuen muiden yksiköiden ja toimialojen edustajat.	Ty 4202, 4203 MRL 1§, 5§, 62§, TO 3100, TO 1113	kaavoittaja

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ ASEMAKAAVAN LAADINTAPROSESSI	Toiminto-ohje TO 4200	Tunnus TO numero 4200 pvm 26.6.2000 (22.10.2014)
Toiminnan laatuksiteerit		Hyväksynyt	
- Etenee sovitun prosessin mukaisesti (asetetaan tavoitteet ja edetään tavoitteiden mukaisesti; etenee laaditun työohjelman ja/tai aikataulun mukaisesti)		V-PT	
- Valmistelu tehdään yhteistyössä toimialan ja muiden yhteistyötahojen kanssa, erityisesti tavoitteiden, selvitysten ja aikataulun osalta (kaupungin kasvun ja alueiden kehittymisen mahdollistaminen – prosessikokonaisuus)		laatinut	
- Osallisten näkemys on käytettävissä ja sitä kuullaan ja dokumentoidaan riittävästi		ThR	

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
<p>1. Analysoi anomus/aloite toimenpiteitä varten ja päättää:</p> <ul style="list-style-type: none"> * minkä prosessin mukaan toimitaan (asemakaavasta, asemakaavamuutoksesta tai lausunnosta kh:lle) * hyväksyykö kaavan kv tai tela * edellyttääkö maankäyttösopimusta * edellyttääkö neuvottelua muiden yhteistyötahojen, esim. kt, Lsyp, kanssa ennen aikatauluttamista * ohjelmoinnista (aikataulusta) * aloituskokouksen muodosta * informoi asiakasta ohjelmoinnista * pohdi ketkä ovat osallisia * tee potentiaalisten ongelmien analyysi * tavoitekeskustelu 		Kaupungin- arkk./ kaavatiimi
2. Ota A-työnumero ja TWebin D-numero, jos niitä ei vielä ole. Lisää työ työohjelmaan ja toimita kaavan Internet-sivulle.	Ty 4202, TO 1113	kaavoittaja/ ak.valmistelija/toimisto
3. Määrittele kaava-alue ja ilmoita hakijalle aikataulusta. * Tarkista liittyykö kaava-alue muihin esim. kt:n hankkeisiin tai voidaanko kaavatyön yhteydessä tehdä muita tarkistuksia.		kaavoittaja
4. Kerää lähtötiedot (suunnittelun taustatilanne).	Ty 4208, 4209	kaavoittaja
5. Arvioi kaavan yhteensopivuus yleiskaavan, maakuntakaavan ja valtakunnallisten maankäytöntavoitteiden kanssa.	MRL 54§	kaavoittaja
6. Käy maastossa, mahdollisesti muiden suunnittelijoiden kanssa (kt, ympäristö)		kaavoittaja
7. Tarkista kaava-alueen rajat.		kaavoittaja
8. Tilaa pohjakartan tarkistus ja määrittele mitattavat erityiskohteet.	Ty 4202, TO 4800, 1113	kaavoittaja / ak.valmistelija
9. Määrittele kaavan merkittävyys ja laadi osallistumis- ja arviointisuunnitelma. Selvitä osalliset. Sovi osallistamisen tasosta vuorovaikutussuunnittelijan kanssa. Toimita OAS Hämeen ja tarv. Uudenmaan ELY -keskukseen, kirjastoon sekä Internetiin/kaavan kotisivulle. Pidä OAS ajantasalla.	Ty 4203, 4208, 4209, TO 1113 MRL 63§, 64 § MRA 1§, 31§	kaavoittaja / ak.valmistelija/ suunn. avustaja/ vuorovaikutussuunnittelija
10. Kerää ajankohtaiset kaava-asiat aloituskokousta varten.		kaavoittaja
11. Pidä aloituskokous yhteistyötahojen kanssa. Aloituskokoukseen kutsutaan aina kt:n ja Lsyp:n yhteyshenkilöt sekä kohteesta riippuen muiden yksiköiden ja toimialojen edustajat.	Ty 4202, 4203 MRL 1§, 5§, 62§, TO 3100, TO 1113	kaavoittaja

*Työstä aloituskokouksen pohja-aineisto: alustava asemakaavaluonnos tai luonnosvaihtoehdot ja liitemateriaali.	TO 4204	kaavoittaja / ak.valmistelija
*Valitse kokouksen osallistujat asemakaavan luonteen ja laajuuden mukaisesti.	Ty 4202, 4203	kaavoittaja
*Lähetä kutsu kokoukseen ja asemakaavaluonnos tai luonnosvaihtoehdot sekä keskustelussa kommentoitava materiaali osallistujille tutustumista varten.	TO 1113	kaavoittaja
*Pidä aloituskokous: etsi ratkaisuja ja tavoitteita.		kaavoittaja
*Sovi eri yhteistyötahojen osallistumisesta valmisteluun, aikataulusta ja selvitysten tilaamisesta /ohjaamisesta		kaavoittaja / muiden yksiköiden yhteyshenkilöt
12. Tilaa ja tarvittaessa kilpailuta sovitut selvitykset. Tarvittaessa sovi selvitysten käytöstä ja kustannusjaosta.	Ty 4222, TO 1330	kaavoittaja / muiden yksiköiden yhteyshenkilöt
13. Keskustele geodeetin kanssa mahdolliseen maankäyttösopimukseen liittyvistä asioista.		kaavoittaja (tarv. liikennesuunnittelija)
14. Laadi kaavaluonnos ja mahd. vaihtoehdot sekä havainnekuvat. Kiinnitetään huomiota erityisesti maaperään ja maastonmuotoihin, hulevesien hallintaan ja biodiversiteetin säilymiseen sekä toteutuskustannuksiin ja energiatehokkuuteen. Päätä tonttijaon muodosta. Ota yhteys tonttijaonlaatiijaan ja liikennesuunnittelijaan.	TO 4204, TO 3100, TO 4501	kaavoittaja (liikennesuunnittelija) (kartoittaja)
15. Tee kaavaluonnoskartta (kartta, määräykset, nimiö).	TO 4204	ak.valmistelija
16. Järjestä valmisteluvaiheen kuuleminen ja ilmoita tarvittaessa tiedotusvälineille. Sovi viestinnästä vuorovaikutussuunnittelijan kanssa. Toimita materiaali kaavan Internet-sivulle (myös vaihtoehdot ja havainnekuvat).	TO 4210, Ty 4212, MRL 62§, MRA 30§, TO 1113	kaavoittaja / vuorovaikutussuunnittelija
17. Neuvottele yhteistyötahojen ja mahdollisesti muiden osallisten kanssa; pyydä tarpeelliset lausunnot ja kommentit.	Ty 4202, 4203, 4206, TO 1113	kaavoittaja
18. Tarkista tarvittaessa suunnitelma ja aikataulu sekä ilmoita muuttuneesta aikataulusta asianosaisille. Pidä muut suunnittelijat ajan tasalla sisältö- ja aikataulumuutoksista koko ajan.		kaavoittaja
19. Täydennä ja korjaa kaava-aineisto. Selvitä mahd. tonttijaon kustannukset.	TO 4204, TO 3100	kaavoittaja / ak.valmistelija, (liikennesuunnittelija)
20. Selvitä mahdollisten maankäyttösopimusten ja kaavalaskennan aikataulu.		kaavoittaja
21. Tee ja kokoa kaava-asiakirjat.	TO 4204	ak.valmistelija
22. Laadi selostus. Listaa asia päätöksentekoon TWebin.	Ty 4214, 4216, MRA 25§, TO 4501, TO 1113	kaavoittaja (kartoittaja)

23. Hoida kaavaan liittyvät toimenpiteet ja päivitykset (telaan + telan jälkeen).	Ty 4218	toimisto
24. Järjestä virallinen nähtävillä olo ja ota huomioon ulkokuntalaiset osalliset. Toimita (kaava-asiakirjat) kaavakartta ja selostus sekä liiteaineisto (havainnekuva, rakentamisohje yms liitekartat) kaavan Internet-sivulle. Lähetä kaavaehdotus lausunnoille niille tahoille, jotka sitä ovat pyytäneet.	TO 4220, Ty 4202, 4218, MRL 65§, MRA 27§, TO 1113	toimisto
25. Laadi lausunto ja vastineet mahd. muistutuksiin kh:lle / telalle ja listaa asia päätöksentekoon TWebiin.	TO 1113	kaavoittaja
(26. Lähetä muistutuksen tehneille ote kh:n päätöksestä).	MRL 65§, TO 1113	hallinto/ (konsernipalvelut)
27. Hoida kaavaan liittyvät toimenpiteet ja päivitykset kaavan hyväksymisen jälkeen.	Ty 4218	toimisto
28. Ote kv:n/telan päätöksestä kaavan hyväksymisestä lähetetään viipymättä muistutuksen tekijöille sekä kuntalaisille, jotka kaavan nähtävillä ollessa ovat sitä kirjallisesti pyytäneet).	MRL 67§, TO 1113	hallinto/ (konsernipalvelut)
29. Laadi vastineet valituksiin ja listaa asia päätöksentekoon telaan tai kh:lle TWebiin. - Telaan listataan, jos valitus koskee maankäyttösopimusta. - Kh:lle listataan silloin, kun pysytään kv:n päätöksessä (siis päätösehdotus pysy samana)	TO 1113	kaavoittaja
30. Hoida kaavaan liittyvät toimenpiteet ja päivitykset, kun kaava on saanut lainvoiman. Toimita/ilmoita päivämäärät kaavan Internet-sivulle.	Ty 4218, 4202, TO 1113	toimisto
(31. Ilmoita anojille kaavan lainvoimaisuudesta)	TO 1113	hallinto/ (konsernipalvelut)
(32. Arkistoi kaava)	TO 1113	(mk:n ark.hoitaja)
(33. Tee lopullinen tulkinta ja laskujen arkistointi)	TO 4501	(kiint.rek.hoitaja)
(34. Päivitä ajantasa-asemakaava ja tilastot uudella kaavalla.)	TO 4204	(ajantasa- asemakaavan ylläpitäjä)
35. Laita/vie kaikki prosessin aikana muodostuvat asiakirjat TWebiin.	TO 1113	kaavoittaja/ valmistelija/toimisto

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990132 MRL

www.finlex.fi/fi/laki/ajantasa/1999/19990895 MRA

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ OSALLISTUMIS- JA ARVIOINTISUUNNITEL- MAN LAADINTA	Työohje Ty 4201	Tunnus Ty numero 4201 pvm 31.5.2013
---	---	--------------------------------------	--

Toiminnan kuvaus	Viite	Vastuuhenkilö
1. Määrittele ja esitele suunnittelualaue (kohde) ja suunnittelun lähtökohdat.		suunnittelija
2. Laadi suunnitelman alustavat tavoitteet.		suunnittelija
3. Esitele tarvittaessa alustavasti laadittavat vaihtoehdot.		suunnittelija
4. Listaa suunnitelman arvioitavat vaikutukset (rakennettuun ympäristöön, luontoon ja luonnonympäristöön, talouteen, terveellisyteen ja turvallisuuteen, sosiaaliin oloihin ja kulttuuriin).	MRL § 5, 54	suunnittelija
5. Määrittele laajasti ja laadi lista osallisista.	MRL §62, 63 Ty 4203	suunnittelija
6. Valitse osallistumisen ja vuorovaikutuksen muotoja sekä tiedotuksen tapoja.		suunnittelija
7. Ilmoita kaavoituksen vireille tulosta kuten edell. on sovittu.		suunnittelija
8. Vie kaikki muodostuvat asiakirjat TWebiin.	TO 1113	suunnittelija

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ VALMISTELUVAIHEEN KUULEMINEN (MRL 62 §)	Toiminto-ohje TO 4210	Tunnus TO numero 4210 pvm 10.12.1999 (31.5.2013)
Toiminnan laatukriteerit			Hyväksynyt V-PT laatinut ThR
- Lain hengen mukaisesti (vuorovaikutus kaavaa valmisteltaessa) osalliset saavat ajoissa tiedon ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa			

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
1. Laadi kuulemiskirje (missä, mitä, kuulemisaika ja paikka, kuka vastaa kysymyksiin) ja alustava lausuntopyyntö.	Ty 4212, 4306, TO 1113	suunnittelija
2. Selvitä omistajat/haltijat ja muut osalliset (kuntatietojärjestelmä, verotajan luettelo, verotoimisto, väestörekisteri, kiinteistöntuomarin kanslia).	Ty 4203 (Osallisten lista)	ak.valmistelija
2.1 Laadi osallisten ja ulkokuntalaisten (maanomistajat, haltijat, rajanaapurit) luettelo asemakaavan alueelta.		ak.valmistelija
3. Postita kirjeet ja tarvittavat liitteet (esim. asemakaavakartta).		ak.valmistelija
3.1 Tiedoksi toimistoon ja asiakaspalveluun.		ak.valmistelija
4 Merkitse karttaan maanomistajien/osallisten yhteydenotot.		suunnittelija/ ak.valmistelija
5. Arkistoi luettelo omistajista/osallisista, yhteystiedot ja kirje sekä kartta kuulemismappiin		ak.valmistelija
6. Vie kaikki muodostuvat asiakirjat TWebiin.	TO 1113	suunnittelija

	LAHDEN KAUPUNKI/MAANKÄYTTÖ VIRALLINEN NÄHTÄVILLÄ OLO (MRL 65 §)	Toiminto-ohje TO 4220	Tunnus TO numero 4220 pvm 28.10.2003 (31.5.2013)
Toiminnan laatukriteerit - Lain hengen mukaisesti osalliset saavat tiedon ja heillä on mahdollisuus vaikuttaa.			Hyväksynyt V-PT laatinut ThR

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
1. Valmista lehti-ilmoitus ja kuulutus kaupungin ilmoitustaululle.	Ty 4218	toimisto
2. Lähetä ulkokuntalaisille osallisille/rajanaapureille ja maan omistajille/haltijoille ilmoitus asemakaavaehdotuksen nähtäville asettamisesta viim. viikkoa ennen nähtäville asettamista.	Ty 4218	toimisto
3. Päivitä asemakaavakartan nimiöön virallinen nähtävillä oloaika kuulutusilmoituksen mukaan.	Ty 4218	toimisto
4. Päivitä asemakaavan virallinen nähtävillä oloaika kaavarekisteriin.	Ty 4218	toimisto
5. Tee Internetin sivu "Nähtävillä olevat kaavat".		toimisto
6. Toimita ilmoitustauluille kopioita kaavaehdotuksesta, havainnekuvasta, OAS:sta ja selostuksesta (MK:n toimisto, toimialan asiakaspalvelu, pääkirjasto ja lähikirjasto).	Ty 4218	toimisto
7. Toimita tarvittavat kopiot kaavakartasta Lahti Aqua Oy:lle ja MK:n asiaa hoitaville henkilöille.	Ty 4218	toimisto
8. Toimita kuulutus konsernipalveluille.	Ty 4218	toimisto
9.1 Jos ei tule muistutuksia: * Listaa kaava-asiat telan / kh:n päätöksentekoon. * Toimita tonttijakokartat (paperi) tela:lle / kh:lle.	Ty 4218	toimisto/ suunnittelija
9.2 Jos on tullut muistutuksia (tieto asiasta tulee kirjaamon kautta): * Tee tarvittavat muutokset asiakirjoihin * Listaa kaava-asia ja mk:n vastine/lausunto telan / kh:n päätöksentekoon. * Toimita tonttijakokartat (paperi) tela:lle / kh:lle.		
10. Vie kaikki muodostuvat asiakirjat TWebiin.	TO 1113	suunnittelija
<i>(Kaupunginhallituksen jälkeen asemakaavaa käsittelee kaupunginvaltuusto)</i>		

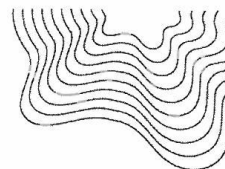
LAHTI

Tekninen ja ympäristötoimiala Maankäyttö Kaavoituskatsaus	Työohje Ty 4220	Tunnus Ty numero 4220 Pvm 15.8.2010 (30.8.2013)
Toiminnan laatukriteeri: - Maankäyttö- ja rakennuslain 7§:n mukaisesti		Hyväksynyt V-PT Laatinut ThR

Toiminnan kuvaus	Työohje/viite	Vastuuhenkilö
<p>Kaavoituskatsaus on mahdollista laatia seuraavalla tavalla:</p> <p>A) Kaavoituskatsaus on esillä kaupungin Internet-sivuilla painetun version toteuttamistavasta riippumatta.</p> <p>ja/tai</p> <p>B) Kaavoituskatsaus on oma itsenäinen julkaisu, joka on saatavissa kaupungin asiakaspalvelupisteistä ja Internet-sivuilta Kaavoituskatsausta ei lähetetä ilmaisjakeluna, vaan se on saatavissa esimerkiksi kirjastoista ja muista kaupungin toimipisteistä.</p> <p>ja/tai</p> <p>C) Kaavoituskatsaus voi olla teknisen ja ympäristötoimialan vuosittaisen työkohteiden tiedotteen osana Kaavoituskatsaus Lahden teknisen ja ympäristötoimialan vuosittaisen työkohteiden osana on otettu käyttöön 1990 -luvun lopulla, silloisen teknisen viraston työkohteiden tiedotteen osana. Julkaisu lähetetään asukkailla ilmaisjakeluna.</p> <p>ja/tai</p> <p>D) Kaavoituskatsaus on oma itsenäinen julkaisu, joka lähetetään asukkailla ilmaisjakeluna.</p> <p>Kaavoituskatsauksessa on <u>esitettävä</u> seuraavat asiat (väh. sisältövaatimus):</p> <ul style="list-style-type: none"> * Yleistä (miksi laaditaan kaavoituskatsaus) * Kaavoituksen kulku maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti / Asemakaavan laadinta - ja käsittelyprosessi (ja kaavoituskäsitteiden selitys) * Kaavoituksen vaikuttaminen (esitetään kuntalaisten vaikutusmahdollisuudet) * Kohdeluettelo (Kaavoituskatsaus), jossa <ul style="list-style-type: none"> - lista vireillä olevista ja lähiaikoina vireille tulevista kaava-asioista - mahdollisesti myös lista seuraavan esim. 5 vuoden aikana vireille tulevista kaava-asioista * Yhteystiedot (mistä saa tietoa kaavoituksesta) <p>Kohdeluettelossa numeroidut kaavoituskohteet esitetään myös nimellä. Jokaisen em. työkohteen kohdalla on lyhyt esitys suunnittelutavoitteista ja suunnittelijan nimi. Jos kaavoituksen yhteydessä on tarpeen laatia maankäyttösopimus, on se myös mainittava. Kohdeluettelossa on seuraava jako:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Seutus suunnittelu - Yleiskaavoitus / osayleiskaavoitus / kaavarunkosuunnittelu - Yleispiirteiset selvitykset 		<p>kaupunginark./ vuor.suunn./ suunn.insinööri</p>

LAHTI

<p>- Asemakaavoitus</p> <ul style="list-style-type: none">- Kerros- ja rivitalokohteet sekä muut niitä vastaavat kohteet- Omakotitalokohteet- Elinkeinoelämän kohteet ja kaupalliset palvelut- Julkisen rakentamisen kohteet- Muut yksityiset asemakaavan muutoshakemukset <p>* Kartta, jossa suunnittelukohteet esitetään numerolla (sama kuin kohde-luettelossa)</p> <p>Lisäksi on mahdollista esittää esim.</p> <ul style="list-style-type: none">* Ajankohtaisia suunnitelmia (aktiivinen tiedottaminen)* Hankekohtainen suunnitelma osallistumisen järjestämisestä (Millaista osallistumista kunkin kaavahankkeen kohdalla järjestetään. Tavoitteena on viestittää paremmin osallistumismahdollisuuksista.)		kartoittaja
---	--	-------------